

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Asan/9/2018
Identifikačné číslo spisu: 6017200062
Dátum vydania rozhodnutia: 13.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:6017200062.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavaleca, PhD. a z členov JUDr. Igora Belka a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci žalobcu (v konaní sťažovateľ): Lidl Slovenská republika, v.o.s., Ružinovská 1E, 821 02 Bratislava, IČO: 35 793 783, zast. Advokátska kancelária ECKER - KÁN & PARTNERS, s.r.o., Námestie Martina Benku č. 9, 811 07 Bratislava, proti žalovanému: Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky, Botanická 17, 842 13 Bratislava, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 24S/15/2017-132 zo dňa 14. decembra 2014, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť zamietá.

Účastníkom nepriznáva právo na náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred orgánmi verejnej správy

1. Pri úradnej kontrole potravín vykonanej dňa 09.06.2016 inšpektormi Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Žiar nad Hronom, v prevádzkarni žalobcu na Kolpašskej 1 v Banskej Štiavnici (ďalej aj „prevádzkareň“) boli odobraté vzorky z viacerých spotrebiteľských balení potraviny „Filety z kačacích pŕs s kožou v marináde s paprikovou príchutou, mäsový výrobok, 0, 320 kg“ (ďalej aj „výrobok“). Okrem úradnej vzorky určenej pri mikrobiologický rozbor v štátnom skúšobnom laboratóriu (ďalej aj „úradná vzorka“) bola na žiadosť žalobcu odobratá i kontrolná vzorka na doplnkové stanovisko (ďalej aj „kontravzorka“). Za účelom vyhodnotenia mikrobiologických ukazovateľov, špeciálne s požiadavkou na zistenie prítomnosti baktérii Salmonella sp. bola úradná vzorka zaslaná Štátnemu veterinárnemu a potravinovému ústavu, Veterinárnemu a potravinárskemu ústavu v Dolnom Kubíne, skúšobné laboratóriu Dolný Kubín (ďalej len „VPÚ Dolný Kubín“). Odobratá kontravzorka bola rovnako ako úradná vzorka zabalená, zapečatená a ponechaná u žalobcu.

2. Podľa protokolu zo dňa 15.06.2016 o skúške úradnej vzorky bola v tejto vzorke zistená prítomnosť sérovaru Salmonella Enteritidis, o čom bol žalobca ihneď upovedomený. Listom zo dňa 24.06.2016 žalobca informoval Regionálnu veterinárnu a potravinovú správu Žiar nad Hronom, že odobratú kontravzorku zaslal na doplnkové vyjadrenie do akreditovaného laboratória spoločnosti EUROFINS BEL/NOVAMANN s.r.o. Nové Zámky, pričom mikrobiologickými skúškami (skúšobná metóda STN EN ISO 11290-2 a STN ISO 6579) sa prítomnosť baktérie v odobratej kontravzorke nepotvrdila. Regionálna veterinárna a potravinová správa si vyžiadala stanovisko VPÚ Dolný Kubín k zisteniam žalobcu, pričom bolo potvrdené, že vo všetkých testovaných baleniach úradnej vzorky bola potvrdená prítomnosť baktérií Salmonella. Vyizolovaný kmeň zistenej baktérie bol na jeho ďalšiu identifikáciu zaslaný VPÚ Bratislava, ktoré je Národným referenčným laboratóriom pre Salmonely. Toto pracovisko potvrdilo nález „Salmonella Enteritidis“, o čom bol vypracovaný dodatok k protokolu o skúške.

3. Regionálna veterinárna a potravinová správa Žiar nad Hronom (ďalej aj „správny orgán prvého stupňa“) následne oznámila žalobcovi začatie správneho konania o uloženie pokuty za správny delikt, v ktorom bolo dňa 25.10.2016 vydané rozhodnutie č.k. 1090/2016/1182 (ďalej aj „prvostupňové rozhodnutie“) o uložení pokuty žalobcovi podľa § 28 ods. 4 písm. a/ zákona č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o potravinách“) vo výške 2 000,- Eur za porušenie povinností dodržiavať na všetkých stupňoch výroby, spracovania a distribúcie, vrátane internetového predaja, požiadavky upravené týmto zákonom a osobitnými predpismi podľa § 4 ods. 1 zákona o potravinách, ďalej za porušenie zákazu umiestňovať na trh potraviny iné ako bezpečné podľa § 6 ods. 5 písm. a/ zákona o potravinách, v spojitosti s povinnosťou zabezpečiť, aby potraviny spĺňali príslušné mikrobiologické kritériá podľa čl. 3 bod 1 a podľa Prílohy I Kapitoly 1. Kritériá bezpečnosti potravín bod 1.5 Nariadenia komisie (ES) č. 2073/2005 o mikrobiologických kritériách pre potraviny v znení neskorších predpisov a povinnosťou podľa oddielu 4, článku 14 bod 1 Nariadenia (ES) č. 178/2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva. Porušenia uvedených povinností sa mal žalobca dopustiť tým, že na základe výsledku laboratórneho vyšetrenia úradnej vzorky vo VPÚ v Dolnom Kubíne bola zistená vo výrobku prítomnosť sérovaru Salmonella Enteritidis. Uvedeným konaním podľa správneho orgánu prvého stupňa naplnil žalobca všetky znaky skutkovej podstaty iného správneho deliktu podľa § 28 ods. 4 písm. a/ zákona o potravinách.

4. Žalovaný rozhodnutím č. k. 3995/2016 zo dňa 22.12.2016 (ďalej aj „rozhodnutie žalovaného“) odvolanie žalobcu proti prvostupňovému rozhodnutiu zamietol, a toto rozhodnutie potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia žalovaný okrem iného poukázal na Usmerňovací dokument o úradných kontrolách podľa Nariadenia (ES) č. 882/2004 z 29. apríla 2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá (ďalej aj „Usmerňovací dokument“), týkajúci sa mikrobiologických odberov a vyšetřovania potravín, ktorý bol prijatý s cieľom vysvetliť a zjednotiť vykonávanie úradných kontrol kontrolovaním zhody potravín s mikrobiologickými požiadavkami. Žalovaný poukázal na bod 9.2. uvedeného dokumentu, podľa ktorého „pokiaľ ide o mikrobiologickú analýzu, výsledky získané zo vzoriek pre doplnkové stanovisko môžu mať obmedzenú platnosť, nakoľko rozdelenie (distribúcia) mikroorganizmov v potravine je často nerovnomerné (nehomogénne). Žiadne dve vzorky potraviny nebudú rovnaké a nie je neobvyklé, že výsledky vzoriek pre úradné kontroly a pre doplnkové stanovisko sa budú líšiť. Taktiež baktérie nemusia prežiť alebo sa môžu dokonca rozmnožovať počas skladovania vzorky, čo zase ovplyvňuje výsledky vzoriek pre doplnkové stanovisko.“

5. Na základe uvedeného žalovaný uzavrel, že ak sa v úradnej vzorke odobratej orgánom úradnej kontroly potravín, za účelom mikrobiologického skúšania, zistí prítomnosť patogénnych mikroorganizmov (v tomto prípade Salmonella) nad určený limit, vzorka sa vyhodnotí ako nevyhovujúca a podľa Nariadenia (ES) č. 2073/2005 a následne podľa čl. 14 ods. 1 Nariadenie (ES) č. 178/2002 sa považuje za nebezpečnú. Tento výsledok nemôže byť ovplyvnený iným vyhovujúcim výsledkom (v prípade skúšania súběžnej vzorky) aj napriek tomu, že vyhovujúci výsledok bol zistený v akreditovanom laboratóriu. Žalovaný nevidel dôvod spochybňovať správnosť nakladania s odobratou úradnou vzorkou v akreditovanom laboratóriu VPÚ Dolný Kubín a ani dodržanie postupu pri mikrobiologickom hodnotení

tejto vzorky na dvoch nezávislých pracoviskách za použitia metódy, ktorá bola akreditovaná príslušnou odbornou autoritou.

II.

Konanie pred krajským súdom

6. Proti rozhodnutiu žalovaného podal žalobca na Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) všeobecnú správnu žalobu a navrhol toto rozhodnutie spolu s rozhodnutím správneho orgánu prvého stupňa zrušiť podľa § 191 ods. 1 písm. c/, e/, g/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“).

7. V žalobe namietal, že odôvodnenie neakceptácie výsledkov analýzy kontravzorky vykonanej skúšobným laboratóriom EUROFINS BEL/NOVAMANN s.r.o. zo strany správnych orgánov oboch stupňov, ktoré sa opiera o bod 9.2 Usmerňovacieho dokumentu, nemôže obstáť, nakoľko ide o neurčité všeobecné konštatovanie vychádzajúce len z predpokladu, že doplnkové stanovisko môže dospieť k odlišnému záveru, s ohľadom na osobitosti mikrobiologickej analýzy. Žalobca tiež vytýkal správnym orgánom, že pri odbere vzorky nebol žalobca informovaný o tom, že výsledky mikrobiologickej analýzy vzorky, v rámci vypracovania doplnkového stanoviska, nemusia byť vzhľadom na osobitosti mikrobiologickej analýzy orgánom verejnej správy akceptované tak, ako to uvádza predmetný usmerňovací dokument. Žalobca mal za to, že závery skúšky vykonanej spoločnosťou EUROFINS BEL/NOVAMANN s.r.o. majú rovnakú dôkaznú silu ako závery skúšky vykonanej VPÚ Dolný Kubín. Keďže Nariadenie č. 882/2004 ani zákon o potravinách neupravujú situáciu a postupy pri riešení rozdielnych záverov analýz zabezpečovaných kontrolným orgánom a kontrolovaným subjektom, mal žalovaný, podľa názoru žalobcu, prihliadnúť na svoju doterajšiu rozhodovaciu činnosť, konkrétne na rozhodnutie č. 3203/2016 zo dňa 21.10.2016 vo veci odvolania účastníka konania TESCO STORES SR a.s. proti rozhodnutiu Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Senec, ktorým bolo zrušené prvostupňové rozhodnutie z dôvodu, že účastník konania predložil rozbor vykonaný akreditovaným skúšobným laboratóriom EUROFINS BEL/NOVAMANN s.r.o. konštatujúci opačné závery, ako tomu bolo v prípade analýzy zabezpečenej správnym orgánom prvého stupňa.

8. Žalovaný v písomnom vyjadrení k obsahu správnej žaloby navrhol žalobu zamietnuť, pričom zrekapituloval skutkový stav zistený správnym orgánom prvého stupňa a zotrval na záveroch uvedených v napadnutom rozhodnutí. Odmietol argumentáciu žalobcu v súvislosti s rozhodnutím č. 3203/2016 vo veci TESCO STORES SR a.s., v ktorej odvolací orgán rozhodol, v prípade pochybností, v prospech účastníka konania, pretože vzorka potraviny (slečnica lúpaná, orechová znes jadier) bola hodnotená z hľadiska senzorických ukazovateľov, u ktorých nie je opodstatnený záver o obmedzenej platnosti jednotlivých rozborov tak, ako je to u mikrobiologických analýz.

9. Žalobca v písomnom stanovisku k vyjadreniu žalovaného poukázal na § 3 ods. 5 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „Správny poriadok“) a mal za to, že ak v rámci vykonaných rozborov odobratej úradnej vzorky a kontravzorky pre doplnkové stanovisko došli akreditované laboratória k diametrálne odlišným záverom, nemožno takýto skutkový stav bez ďalšieho vykonaného dokazovania považovať za spoľahlivo zistený pre rozhodnutie o uložení sankcie. S poukazom na uvedené ustanovenie Správneho poriadku znovu zdôraznil závery žalovaného zo spomenutého rozhodnutia vo vzťahu k spoločnosti TESCO STORES SR a.s., podľa ktorých má orgán kontroly vždy zabezpečiť arbitrážnu vzorku pre prípad rozdielnych výsledkov zo vzorky pre doplnkové stanovisko znalca, pričom pri neexistencii arbitrážnej vzorky je potrebné rozhodnúť v prospech odvolateľa.

10. Krajský súd po prejednaní veci na nariadenom pojednávaní vyhlásil dňa 14.12.2017 rozsudok, ktorým žalobu zamietol a žalobcovi nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení rozsudku krajský súd poukázal na to, že medzi účastníkmi nebolo sporné, že tak laboratórne vyšetrenie úradnej vzorky, ako aj laboratórne vyšetrenie kontravzorky pre doplnkové stanovisko znalca, boli vykonané v akreditovaných laboratóriách a mikrobiologické vyšetrenia na zistenie prítomnosti, resp. neprítomnosti Salmonely boli vykonané akreditovanou metódou STN EN ISO 6579. Krajský súd konštatoval, že právo žalobcu na

odobratie vzorky pre doplnkové stanovisko znalca bolo naplnené, okrem úradnej vzorky bola odobratá a zapečatená aj kontravzorka rovnakej veľkosti na doplnkové stanovisko, pričom sa jedná o „súbežnú“ vzorku, nie o „zhodnú“, resp. „tú istú“ vzorku. Táto vzorka bola ponechaná v prevádzkarni žalobcu, ktorý ju dňa 16.06.2016 odovzdal na skúšanie do súkromného akreditovaného skúšobného laboratória EUROFINS BEL/NOVAMANN s.r.o. Obe laboratória vykonali mikrobiologické vyšetrenia za použitia rovnakej akreditovanej metódy, pričom dospeli k rôznym výsledkom (úradným skúšaním bola potvrdená vo všetkých piatich baleniach prítomnosť baktérii Salmonella Enteritidis, skúšaním v súkromnom akreditovanom laboratóriu nebola zistená prítomnosť Salmonelly ani v jednej čiastkovej vzorke). Krajský súd poukázal na bod 5.7 Usmerňovacieho dokumentu vydaného na základe čl. 8 bod 4 písm. c/ Nariadenia č. 882/2004, ktorým sú stanovené štandardizované postupy pre prepravu vzoriek do laboratória, skladovanie a zahájenie analýzy. Uviedol, že nie je stanovený maximálny limit pre dobu prepravy výrobkov, ktoré nie sú pri teplote okolia stále, avšak vzhľadom na potenciál zmeny hladiny cieľových organizmov sa odporúča, aby takýto druh vzorky dorazil do laboratória do 36 hodín po odbere vzorky. Podľa tohto dokumentu sa musí mikrobiologická analýza zahájiť čo možno najsôr po prevzatí v laboratóriu, najlepšie do 24 hodín. Odporúča sa, aby sa analýza zahájila do 48 hodín od odobratia vzorky, pokiaľ skúšobný protokol neurčuje konkrétne inak.

11. Podľa názoru krajského súdu zo všeobecne známych a v odborných kruhoch akceptovaných skutočností, ktoré sú predpokladané aj v Usmerňovacom dokumente, vyplýva, že žiadne dve vzorky potraviny nebudú rovnaké a nie je neobvyklé, že sa výsledky vzoriek pre úradné kontroly a pre doplnkové stanoviská líšia. Preto sa správny súd stotožnil so záverom žalovaného, že ak sa v úradnej vzorke odobratej orgánom úradnej kontroly potravín, za účelom mikrobiologického skúšania, zistí prítomnosť patogénnych mikroorganizmov (Salmonella) nad určený limit, vzorka sa vyhodnotí ako nevyhovujúca podľa Nariadenia (ES) č. 2073/2005 a následne podľa čl. 14 ods. 1 Nariadenia ES č. 178/2002 sa považuje za nebezpečnú, pričom tento výsledok nemôže byť ovplyvnený iným vyhovujúcim výsledkom (v prípade skúšania súbežnej vzorky), a to aj napriek tomu, že vyhovujúci výsledok bol zistený v akreditovanom laboratóriu. Krajský súd si preto osvojil názor žalovaného, že výsledky laboratórneho vyšetrenia vzorky odobratej pre doplnkové stanovisko znalca, ktoré sú negatívne, bez zistenia prítomnosti Salmonelly, nie sú schopné vyvrátiť závery laboratórnych skúšok úradnej vzorky.

12. Krajský súd preto považoval skutkový stav, z ktorého vychádzali orgány verejnej správy, za riadne zistený a právne závery z neho vyvedené za správne. Zaujal názor, že bez toho, aby bolo preukázateľne zistené porušenie zákona o potravinách, prípadne nariadení a predpísaných postupov pri odberoch úradnej vzorky, jej transporte, laboratórnom vyšetrení (čo ani žalobca v žalobe nenamietal), nie je možné spochybniť platnosť záverov vyšetrenia úradnej vzorky akreditovaným laboratóriom (VPÚ Dolný Kubín a VPÚ Bratislava, ktoré je zároveň Národným referenčným centrom pre Salmonelly). Krajský súd poukázal na obmedzenú platnosť (vzhľadom na povahu mikroorganizmov) výsledkov vyšetrovanej vzorky pre doplnkové stanovisko, ktorá bola odobratá a ponechaná u žalobcu a u ktorej navyše nie je zrejmé, za akých podmienok bola skladovaná a za akých okolností a podmienok prebehol jej transport do akreditovaného laboratória, kde bola odovzdaná na laboratórnu skúšku až dňa 16.06.2016, teda po lehote doporučenej spomenutým usmernením. Vzhľadom na uvedené podľa krajského súdu nie je možné konštatovať, že výsledky vyšetrenia kontravzorky vyvracajú výsledky vyšetrenia úradnej vzorky. Poukázal na vysvetlenie zo strany žalovaného, prečo majú výsledky mikrobiologických skúšok, resp. vyšetrení obmedzenú platnosť a prečo správny orgán neprihliadol na výsledky mikrobiologického rozboru kontravzorky, pričom nespochybnil výsledky laboratórnej skúšky tejto doplnkovej vzorky.

13. K rozhodnutiu vo veci účastníka TESCO STORES SR a.s., na ktoré poukázal žalobca, krajský súd uviedol, že rozdielne výsledky rozboru kontravzorky vykonaného v skúšobnom laboratóriu EUROFINS BEL/NOVAMANN s.r.o. a rozboru úradnej vzorky sa týkali vyšetrenia senzorických znakov posudzovaných výrobkov, zatiaľ čo v prejednávacom prípade boli vyhodnocované mikrobiologické ukazovatele s požiadavkou na zistenie prítomnosti Salmonelly. Žalovaný preto nepostupoval podľa krajského súdu v rozpore s § 3 ods. 5 Správneho poriadku, ak vo veci rozhodol odlišne ako tomu bolo v prípade účastníka TESCO STORES SR a.s.

III.

Kasačná sťažnosť žalobcu / stanovisko žalovaného

14. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca (ďalej len „sťažovateľ“) kasačnú sťažnosť a navrhol rozsudok zrušiť alebo ho zmeniť tak, že sa správnej žalobe vyhovie. Kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p. pre nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom. Tvrdil, že Nariadenie (ES) č. 882/2004 ani zákon o potravinách nerozlišujú medzi zhodnou a súběžnou vzorkou, a teda právna úprava neprikladá nižšiu dôkaznú silu vzorke odobratej zo strany potravinárskeho podniku pre doplnkové stanovisko znalca. Nesúhlasil so záverom krajského súdu, že negatívne výsledky laboratórneho vyšetrenia vzorky odobratej pre doplnkové stanovisko znalca nie sú schopné vyvrátiť závery laboratórnych skúšok úradnej vzorky. Takýto záver nemá podľa sťažovateľa oporu v právnej úprave. Správny súd si tak, podľa jeho názoru, výlučne jednostranne osvojil tvrdenia žalovaného, založené na hypotézach o povahe mikroorganizmov. Pri akceptácii tohto názoru by bolo možné považovať ustanovenie čl. 11 ods. 5 a 6 Nariadenia (ES) č. 882/2004 a tomu zodpovedajúcu úpravu § 20 ods. 1 zákona o potravinách, ktorými sa zaručuje právo na odber vzorky k vypracovaniu doplnkového stanoviska znalca, za absolútne obsolentné, nakoľko, i keď je na jednej strane právo na vyhotovenie doplnkového stanoviska znalca formálne zaručené, závery tohto stanoviska nebudú v správnom, resp. v súdnom konaní akceptované, keďže ani opačné závery nemôžu, podľa názoru súdu, ovplyvniť skutočnosť zistenú úradnou kontrolou. Takýto postup označil sťažovateľ za príliš formalistický a ignorujúci účel relevantnej právnej úpravy.

15. Sťažovateľ zotrval aj na tvrdení uplatnenom v správnej žalobe, že rozhodnutie žalovaného je nezákonné, nakoľko došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia. V tejto súvislosti sťažovateľ nesúhlasil s vyhodnotením jeho námietky o porušení § 3 ods. 5 Správneho poriadku krajským súdom vo vzťahu k prípadu účastníka TESCO STORES SR a.s. Sťažovateľ tvrdil, že názory žalovaného v súvislosti s posudzovaním významne rozdielnych výsledkov predložených zo strany účastníka správneho konania, boli formulované všeobecne, bez ohľadu na to, či predmetom analýzy bola mikrobiológia vzorky alebo analýza senzorických ukazovateľov. Poukázal na záver žalovaného, vyslovený v odôvodnení svojho rozhodnutia v uvedenom prípade, podľa ktorého úlohou správneho orgánu je vykonať dostatok dôkazov a v prípade existencie pochybností o skutočnom stave veci je jeho úlohou tieto pochybnosti vyvrátiť. Sťažovateľ preto naďalej tvrdil, že žalovaný nepostupoval jednotne a v súlade so svojou rozhodovacou praxou a že napadnuté rozhodnutie nevychádza zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu, pričom správny súd posúdil rozhodnutie i postup žalovaného nesprávne.

16. Žalovaný v písomnom stanovisku navrhol kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť.

IV.

Právne závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (ďalej len „kasačný súd“) preskúmal rozsudok krajského súdu v medziach sťažnostných bodov (§ 438 ods. 2, § 445 ods. 1 písm. c/, ods. 2 S.s.p.), pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 S.s.p.) a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 S.s.p.), vo veci v zmysle § 445 S.s.p. nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu jednomyseľne dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná, a preto ju podľa § 461 S.s.p. zamietol.

18. Kasačný súd sa v podstatnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozsudku krajského súdu, preto naň odkazuje, a aby zbytočne neopakoval detaily skutkového stavu a argumentáciu krajského súdu, obmedzí sa iba na rozvinutie niektorých jej častí a uvedie svoje doplnujúce závery.

19. Jedným zo sťažovateľom namietaných dôvodov nezákonnosti rozsudku krajského súdu, i rozhodnutí

správnych orgánov v predmetnej veci, je nesprávnosť v právnom posúdení otázky, či výsledky skúšok kontravzorky vykonané skúšobným laboratóriom EUROFINS BEL/NOVAMANN s.r.o. natoľko spochybňujú závery protokolu o skúškach úradnej vzorky vykonané skúšobným laboratóriom VPÚ Dolný Kubín (potvrdených expertízou VPÚ Bratislava), že tieto sú z dôkazného hľadiska nespoľahlivým podkladom pre záver o porušení povinností a zákazov, ktorými bola naplnená skutková podstata správneho deliktu podľa § 28 ods. 4 písm. a/ zákona o potravinách. Podľa názoru kasačného súdu bola táto otázka vyhodnotená krajským súdom správne.

Podľa § 28 ods. 4 písm. a/ zákona o potravinách orgán úradnej kontroly potravín uloží právnickej osobe alebo fyzickej osobe podnikateľovi pokutu od 1 000,- Eur do 500 000,- Eur, ak v rozpore s týmto zákonom alebo osobitnými predpismi vyrába alebo umiestňuje na trh potraviny, ktoré nie sú bezpečné, sú zdraviu škodlivé a nevhodné na ľudskú spotrebu alebo sú skazené.

20. Zo zisteného skutkového stavu v správnom konaní vyplýva, že obe vzorky boli odobraté a zapečatené rovnakým spôsobom a analyzované identickou metódou. Úradná vzorka však bola bezprostredne po jej odbere prepravená do skúšobného laboratória VPÚ Dolný Kubín a následne podrobená mikrobiologickej skúške, pričom výsledky tejto analýzy boli známe dňa 15.06.2016. Izolovaný kmeň zistenej baktérie bol neskôr analyzovaný aj v špecializovanom pracovisku VPÚ Bratislava s jednoznačným výsledkom, že všetky testované vzorky obsahovali baktériu Salmonella Enteritidis. Správnosť nakladania so vzorkou od jej odberu až po výsledky skúmania nebola ničím spochybnená.

21. Naproti tomu kontravzorka výrobku bola v čase od 09.06.2016 do 16.06.2016 skladovaná u sťažovateľa za neznámych podmienok, do skúšobného laboratória sa dostala až na siedmy deň od jej odberu. Výsledky laboratórnych skúšok vykonané spoločnosťou EUROFINS BEL/NOVAMANN s.r.o., ktoré boli u všetkých analyzovaných vzoriek negatívne, sú zachytené v protokole zo dňa 22.06.2016, ktorého závery žalovaný nespochybňuje.

22. Kasačný súd v prvom rade konštatuje, že výsledky oboch skúšok preukazujú to, čo deklarujú, teda že všetky testované balenia výrobku vyšetrené skúšobným laboratóriom VPÚ Dolný Kubín obsahovali sérovary baktérie Salmonella Enteritidis a že žiadne z testovaných balení výrobku analyzovaných akreditovaným laboratóriom spoločnosti EUROFINS BEL/NOVAMANN s.r.o., naopak, túto baktériu neobsahovalo. Uvedené protichodné a na prvý pohľad nezlučiteľné závery žalovaný pripustil a zdôvodnil poukázaním na skúsenosti a poznatky z laboratórneho skúmania testovaných vzoriek potravín, ktoré sú sformulované v Usmerňovacom dokumente. Podľa týchto usmernení a odporúčaní žiadne dve vzorky potraviny nie sú rovnaké a nie je neobvyklé, že výsledky vzoriek pre úradné kontroly a pre doplňujúce stanovisko sa budú líšiť. Rozmiestnenie mikroorganizmov v nich môže byť nehomogénne a ich životnosť a i prípadné rozmnožovanie, po odobratí vzorky, môže byť ovplyvnené spôsobom skladovania a časom, ktorý uplynul od odberu vzorky do uskutočnenia analýzy (bod 9.2).

Podľa Usmerňovacieho dokumentu zo dňa 13.11.2006 o úradných kontrolách podľa nariadenia (ES) č. 882/2004, týkajúcich sa mikrobiologického vzorkovania a testovania potravín, vzhľadom na potenciál zmeny hladiny cieľových organizmov sa odporúča, aby takýto druh vzorky dorazil do laboratória do 36 hodín po odbere vzorky. Podľa vyššie uvedeného dokumentu ISO/DIS sa musí mikrobiologická analýza zahájiť čo možno najskôr po prevzatí v laboratóriu, najlepšie do 24 hodín. Spravidla sa odporúča, aby sa analýza zahájila do 48 hodín od odobratia vzorky, pokiaľ skúšobný protokol neurčuje konkrétne inak. V prípade čerstvých, mrazených výrobkov rýchlo podliehajúcich skaze, sa počas prepravy a skladovania musí zamedziť teplotám pod bodom mrazu (bod 5.7). Príslušný úrad musí informovať prevádzkovateľa potravinárskej firmy o obmedzeniach odberu doplňujúcich vzoriek pre mikrobiologickú analýzu. Pokiaľ ide o mikrobiologickú analýzu, výsledky získané zo vzoriek pre doplňujúce stanovisko, môžu mať limitovanú hodnotu, nakoľko rozdelenie mikroorganizmov v potravine je často nerovnomerné. Žiadne dve vzorky potraviny nebudú rovnaké a nie je neobvyklé, že výsledky vzoriek pre úradné kontroly a pre doplňujúce stanovisko, sa budú líšiť. Taktiež baktérie nemusia prežiť alebo sa môžu dokonca rozmnožovať počas skladovania vzorky, čo zasa ovplyvňuje výsledky vzoriek pre doplňujúce stanovisko

(bod 9.2).

23. Ide nesporne o nezáväzný dokument, ktorý je však zameraný hlavne na príslušné úrady vykonávajúce úradné kontroly a jeho cieľom je poskytnúť usmernenie o úradnom vzorkovaní, o požiadavkách úradných laboratórií, analytických metódach, ktoré sa majú používať pre úradné vzorky a o mikrobiologických kritériách uplatňovaných na úradné vzorky, pričom zohľadňuje skúsenosti a informácie od príslušných úradov. Aj keď obsahuje len odporúčania, nemožno podľa názoru kasačného súdu vytknúť správnym orgánom, že sa na ne odvolávajú v súvislosti so spochybnením platnosti záverov analýzy kontravzorky odobratej spolu s úradnou vzorkou dňa 09.06.2016. Žalovaný postup správnych orgánov, v zmysle predmetných odporúčaní, náležite zdôvodnil, všetky dôkazy riadne vyhodnotil a krajský súd postupoval správne, keď sa s vyslovenými závermi stotožnil a pripojil vlastnú argumentáciu k naznačenej dôkaznej situácii.

24. Kasačný súd dodáva, že výsledky analýzy sťažovateľovej kontravzorky principiálne možno považovať za rovnocenný dôkazný prostriedok ako závery protokolu o skúškach vykonaných v štátnom laboratóriu. To však nevyhnutne neznamená, že protichodné závery jedného protokolu za každých okolností vyvracajú či aspoň robia nejednoznačnými závery druhého. Je nutné pripustiť, že s ohľadom na povahu mikroorganizmov, ktoré spravidla nie sú v testovanej potravine rozdelené rovnomerne, ako aj vzhľadom na možné vplyvy vonkajšieho prostredia na ich životnosť počas skladovania, berúc do úvahy, že podľa spomenutých odporúčaní čerstvé potraviny nesmú byť počas prepravy a skladovania vystavené teplotám pod bodom mrazu, nemožno vylúčiť rôznosť či dokonca protichodnosť záverov analýzy úradnej vzorky a kontravzorky odobratej na doplnkové skúmanie. Kasačný súd znova pripomína, že kontravzorka bola po jej odobratí niekoľko dní u sťažovateľa skladovaná po dobu, ktorá niekoľkonásobne prekročila odporúčanú dobu skladovania podľa Usmerňovacieho dokumentu, navyše podmienky skladovania a prepravy vzorky do laboratória nebolo možné spoľahlivo preveriť. Práve tieto okolnosti, ktoré predchádzali laboratórnej analýze, mali podľa žalovaného i krajského súdu za následok obmedzenie platnosti záverov protokolu o skúškach vykonaných laboratóriom EUROFINIS BEL/NOVAMANN s.r.o.

25. Za týchto okolností, prihliadnutím na neopakovateľnosť mikrobiologickej skúšky, dospel kasačný súd k záveru, že krajský súd postupoval po právnej stránke správne, keď sa stotožnil s názorom žalovaného, že výsledky analýzy kontravzorky nie sú spôsobilé vyvrátiť zistenia vyplývajúce z laboratórnych skúšok vykonaných vo VPÚ Dolný Kubín, podľa ktorých analyzované vzorky výrobku, ktoré boli ponúkané v prevádzkarni sťažovateľa na predaj spotrebiteľom, obsahovali baktériu *Salmonella Enteritidis* a že takéto počínanie sťažovateľa bolo v rozpore so zákazmi a povinnosťami uvedenými vo výroku prvostupňového rozhodnutia, čím sťažovateľ naplnil skutkovú podstatu správneho deliktu podľa § 28 ods. 4 písm. a/ zákona o potravinách.

26. Uvedené závery kasačného súdu v podstatnej časti dávajú odpoveď i na námietku sťažovateľa ohľadom záveru krajského súdu, že žalovaný nepostupoval v rozpore s § 3 ods. 5 Správneho poriadku, ak vo veci rozhodol odlišne ako tomu bolo v prípade účastníka TESCO STORES SR a.s. Kasačný súd podotýka, že závery žalovaného v uvedenej veci, ktoré sú formulované od všeobecného ku konkrétnemu, je nutné vždy vnímať v kontexte predmetného prípadu. Kasačný súd sa stotožňuje s názorom krajského súdu, že okolnosti prípadu spoločnosti TESCO STORES SR a.s. sú, s ohľadom na druh posudzovanej potraviny, a najmä metódu jej skúmania, natoľko odlišné, že je nutné pripustiť odlišné právne závery v prejednávanej veci. Kasačný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje jedinečnosť, neopakovateľnosť a prakticky objektívnu povahu výsledkov mikrobiologického skúmania vzoriek mäsového výrobku, ktorého závery by mohli spochybníť predovšetkým nedostatky či nejasnosti v postupe dotknutých osôb od odobratia vzorky po výsledky testovania v štátnom laboratóriu, ktoré v konaní neboli namietané. Nejasnosti v nakladaní so vzorkou a zrejme prekročenie odporúčaných dôb jej skladovania sa naopak viažu len k procesu testovania kontravzorky, ktorú mal sťažovateľ od 09.06.2016 do 16.06.2016 u seba, pričom nemožno zistiť, či počas skladovania nebola vystavená pôsobeniu prostredia ovplyvňujúceho životnosť mikroorganizmov. Za týchto okolností nemožno považovať prístup k právu sťažovateľa za odobratie vzorky na doplnkové skúmanie a k jeho výsledkom za formalistické. Naopak, závery žalovaného, vo vzťahu k zisťovaniu skutkovému stavu, i k jeho právnenému posúdeniu,

považoval aj kasačný súd za presvedčivé a zákonné.

27. Kasačný súd na okraj dodáva, že spoľahlivosti výsledkov testovania vzorky odobratej na doplnkové skúmanie by nepochybne napomohlo, keby bola táto vzorka odoslaná na testovanie do akreditovaného skúšobného laboratória bezprostredne po jej odbere, tak ako tomu bolo pri úradnej vzorke. V takom prípade by mali celkom opačné výsledky tohto laboratórneho skúmania zaručene vyššiu relevanciu, vo vzťahu k spoľahlivosti zistenia skutkového stavu, a k vyvodu deliktuálnej zodpovednosti sťažovateľa.

28. Keďže na základe vyššie uvedených zistení a úvah kasačný súd nepovažuje žiadny zo sťažnostných bodov kasačnej sťažnosti za opodstatnený, rozhodol podľa § 461 S.s.p. o zamietnutí kasačnej sťažnosti.

29. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 1 S.s.p. (a contrario) a vzhľadom na neúspech sťažovateľa v kasačnom konaní mu nepriznal právo na náhradu trov vynaložených v tomto konaní; zároveň kasačný súd nevidel dôvod na postup podľa § 168 S.s.p.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.